

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	135
Land:	Indien
Kilde:	Utrikesdepartementet
Titel:	"Mänskliga rättigheter i Indien 2005"
Udgivet:	2005
Optaget på baggrundsmaterialet:	13. juni 2006

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

Mänskliga rättigheter i Indien 2005

1. Sammanfattning av läget för de mänskliga rättigheterna

Indien är en parlamentarisk demokrati med ett självständigt domstolsväsende och med ett väl utvecklat rättssystem baserat på en skriven grundlag. Landet har också en omfattande lagstiftning till skydd för de mänskliga rättigheterna. Indien brukar kallas för världens största demokrati och det pågår en ständig och mycket livlig politisk debatt på såväl nationell, som delstatsnivå. Pressen verkar fritt och utgör en viktig del av den politiska diskussionen och granskningen av makthavarna. Den samlade bilden är att det indiska samhället präglas av stor tolerans och öppenhet mellan olika grupper.

De senaste årens goda ekonomiska tillväxt har lett till att levnadsvillkoren har förbättrats för många människor, särskilt i städerna, och fattigdomen har minskat. Fortfarande lever dock 260-390 miljoner i fattigdom, siffrorna skiljer sig beroende på vilken definition som används. En stor del av befolkningen har därmed svårt att åtnjuta grundläggande rättigheter såsom tillgång till mat, bostad, rent vatten, sjukvård och utbildning. Det råder stora variationer mellan olika delstater och regioner. Kvinnor, barn, lågkastiga, stamgrupper och funktionshindrade är särskilt utsatta grupper.

Det finns brister i rättssäkerheten. Ett allvarligt problem är att domstolarna är extremt överbelastade och underbemannade vilket innebär att många personer får vänta i åratal i häkten och fängelser på att få sin dom avkunnad. Särskilda domstolar, "fast-track courts", inrättas för att skynda på processen.

Dödsfall i häkten och fängelser utgör ett fortsatt stort problem och myndigheterna vidtar åtgärder för att få ner dödstaten. Dödsstraffet är fortsatt omdebatterat. Indiens president har i ett uppmärksammat uttalande sagt att en majoritet av de som har dömts till dödsstraff bör benådas.

Beträffande terrorismbekämpning och upprätthållande av den inre säkerheten i landet rapporteras om många kränkningar av de mänskliga rättigheterna från

polisens och militärens sida. Säkerhetsläget är fortsatt spänt i Jammu och Kashmir, i de nordöstra delarna av landet samt i de områden där Naxalitrörelsen har vuxit sig stark. Över 1 500 personer har rapporterats ha dödats i dessa konflikter under 2004.

Pojkar prioriteras ofta vad gäller skolgång, sjukvård och mat. Våld mot kvinnor och barn, människohandel, tvångs- och barnarbete utgör allvarliga problem som regeringen försöker bekämpa genom bland annat lagstiftning och program riktade till utsatta.

Hiv/aids är ett växande problem. Hiv-positiva och aids-sjuka människor möts ofta av stigma och diskriminering. Regeringen tar detta på allvar och vidtar åtgärder för att komma till rätta med problemet.

2. Ratifikationsläget beträffande de mest centrala konventionerna om mänskliga rättigheter

Indien har ratificerat de flesta av FN:s centrala konventioner om de mänskliga rättigheterna. Dessa innefattar konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, konventionen om ekonomiska, kulturella och sociala rättigheter, konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering, konventionen om avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor och konventionen om barnets rättigheter.

Indien har undertecknat, men ännu inte ratificerat, konventionen mot tortyr. Protokollet om barn i väpnade konflikter skrevs undertecknades 2004 och protokollet angående handel med barn och barnprostitution ratificerades under 2005. I övrigt har Indien inte ratificerat något av tilläggsprotokollen till ovan nämnda konventioner och inte heller 1951 års flyktingkonvention eller Romstadgan för den internationella brottmålsdomstolen.

Rapportering till FN:s konventionskommittéer sker inte regelbundet. Indien har inte rapporterat avseende avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor sedan 1999 (tidpunkt för inlämning 1998, 2002). Ingen rapportering angående avskaffandet av alla former av rasdiskriminering har gjorts sedan 1994 (tidpunkt för inlämning 1998, 2000, 2004). Ingen rapportering angående medborgerliga och politiska rättigheter har gjorts sedan 1995 (tidpunkt för inlämning 2001). Ingen rapportering angående ekonomiska, kulturella och sociala rättigheter har gjorts sedan 1989 (tidpunkt för inlämning 1991, 1996, 2001). Indien rapporterade till kommittén för barnets rättigheter 2001.

3. Respekten för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Konflikter och oroligheter med allvarliga konsekvenser för civilbefolkningen förekommer främst i Jammu och Kashmir, de nordöstra delarna av Indien

samt områden där den maoistiska så kallade Naxalitrörelsen har vuxit sig stark. Civilbefolkningen utsätts för våld från militanta grupper och det förekommer ofta uppgifter om övergrepp från militären och polisens sida. Enligt inrikesministeriet minskade antalet dödade i Jammu Kasmir något 2004 jämfört med 2003. 707 civila och 281 personer ur säkerhetsstyrkorna uppges ha dödats i Jammu och Kashmir under 2004. Naxaliterna har utfört en rad svåra våldshandlingar och antalet dödsoffer som ett resultat av dessa uppgår enligt regeringen till över 500 per år.

Terroristattacker i form av attentat mot politiker, myndigheter, tjänstemän och journalister – särskilt i de oroliga delarna av landet - är inte ovanliga och drabbar också ofta civilbefolkningen. Den 30 oktober 2005 skakades även New Delhi av tre koordinerade bombdåd som dödade minst 60 människor och skadade ytterligare ett hundratal. Misstankar har i tidigt skede riktats mot såväl separatistiska terroristorganisationer i Kashmir, som utländska grupper.

Under 2005 fortsatte anklagelser om iscensatta konfrontationer där säkerhetsstyrkor anger att de blivit beskjutna och följaktligen i självförsvar dödat personer. I början av juli 2005 dödades en högt uppsatt ledare inom naxalitrörelsen, Ryiaz Khan, av polisen i Andhra Pradesh. Anklagelser har förekommit i media om att det handlade om en iscensatt konfrontation.

Det finns inga bekräftade rapporter på av regeringen sanktionerade försvinnanden. Försvinnanden förekommer emellertid i alla delar av Indien där politiska oroligheter förekommer. Organisationer för mänskliga rättigheter hävdar ofta att polisen försöker dölja dödsfall efter tortyr eller i samband med försvinnanden genom att påstå att dödsfallen skett i väpnade sammandrabbningar mellan regeringsföreträdare och militanta motståndsrörelser.

Indien har, som ovan redovisats, undertecknat tortyrkonventionen men har inte ratificerat den. Tortyr av häktade och fängslade förekommer trots att bekännelser framtvingade under tortyr inte får användas som bevis i domstol. Sexuella övergrepp och rån av gripna eller fängslade personer förekommer också.

Enligt en rapport från 2004 av National Crime Record Bureau baserad på statistik från 2003 beräknas Indien ha 313 000 personer i fängsligt förvar. Fängelserna är kraftigt överbelagda och det råder stor brist på mat och mediciner. Den genomsnittliga belägningsgraden ligger på 138 procent. Dödsfall bland gripna och fängslade personer är inte ovanliga. En del av dessa beror på att fångarna avlider på grund av sjukdomar eller våld från andra fångar.

Enligt de senaste siffrorna från den Nationella kommissionen för mänskliga rättigheter, NHRC, från 2003 uppgick antalet dödsfall i arrestlokaler och häkten till 1307. Säkerhetsstyrkorna har inte skyldighet att rapportera dödsfall för personer som tagits i förvar vare sig i Jammu och Kashmir eller i de nordöstra staterna och gör det inte heller. Under 2002 vidtog flera delstater åtgärder för att söka minska antalet dödsfall i fängelserna enligt de riktlinjer som NHRC givit.

Människorättsorganisationer hävdar att flera hundra personer hålls internerade av militära och paramilitära styrkor i Jammu och Kashmir och i de nordöstra staterna. År 2003 rapporterade delstatsregeringen i Jammu och Kashmir att över 3 700 personer hade registrerats som saknade under perioden 1990 till 2002.

4. Dödsstraff

Enligt artikel 21 i konstitutionen får en person berövas livet om det sker på laglig grund. Flera lagar föreskriver dödsstraff. Enligt den indiska strafflagen kan 11 former av brott leda till dödsstraff. Bland dessa utmärks mord, kidnappning mot lösenssumma och uppror mot regeringen. Under 2000 meddelade regeringen att den hade för avsikt att föreslå dödsstraff även för våldtäkt. Några konkreta steg mot lagstiftning har inte tagits sedan dess. Därtill finns en rad speciallagar som innehåller dödsstraff i straffskalan, såsom the Army Act of 1950, the Air Force Act of 1950, the Navy Act of 1956, the Commission of Sati (brudbränning) Act of 1987, the Narcotics, Drugs and Psychotropics Substances (Amendment) Act of 1988 och the Scheduled Caste and Scheduled Tribes (Prevention of Atrocities) Act of 1989. För att en dödsdom skall kunna utmätas i domstol krävs enligt flera utslag från Högsta domstolen att mordet är kvalificerat i någon form, till exempel avseende grymhet, planering, antal offer eller att gärningsmannen utnyttjade offrets förtroende, till exempel i egenskap av arbetstagare. Enligt rättspraxis skall dödsstraffet bara utdömas i "the rarest of rare cases". Det normala straffet för mord är annars livstids fängelse.

Trots kravet på att domar måste avkunnas offentligt finns ingen officiell statistik över antalet dödsdomar att tillgå. Enligt indiska media väntar uppskattningsvis 50 personer på att få sin dödsdom verkställd.

Enligt artikel 72 i konstitutionen har presidenten rätt att benåda dödsdömda. I praktiken måste dock regeringen alltid konsulteras i denna fråga. Presidenten fick stor uppmärksamhet när han i oktober 2005 föreslog regeringen att en majoritet av de dödsdömda skulle benådas. I anslutning till presidentens uttalande framhöll blivande ordföranden i Högsta domstolen att lagen föreskriver möjlighet att utdöma dödstraff och att lagen skall respekteras.

Samtidigt sa han att hans personliga uppfattning var att dödsstraffet skulle avskaffas.

Den indiska regeringen publicerar inte statistik om dödsstraffets utförande. Indiska media gör gällande att 55 personer har avrättats sedan självständigheten 1947. I augusti 2004 avrättades en man genom hängning. Mannen dömdes 1991 för mord på en 18-årig kvinna i Kolkata året innan. Detta var den första, kända, avrättningen sedan 1997. Diskussioner förekom i media i hela landet i samband med avrättningen

I augusti 2005 fastställde Högsta domstolen dödsdomen mot en av de fyra personer som har anklagats för att ligga bakom attacken mot det indiska parlamentet den 13 december 2001. En andra person dömdes till 10 års fängelse i samma instans. De två övriga har tidigare frikänts.

I november 2005 dömdes en person till döden anklagad för att ha legat bakom attacken mot Red Fort i New Delhi år 2000.

5. Rättssäkerhet

Indien har ett från den exekutiva makten självständigt och oberoende domstolsväsende och ett välutvecklat rättssystem. Inte desto mindre finns exempel på hur domstolar påverkats av politiska överväganden. Framförallt vad gäller fall som har med den nationella säkerheten att göra, och i domstolar på lägre nivå. Domarna i Högsta domstolen utses av presidenten på premiärministerns rekommendation. Delstatsregeringarna utser domare till distriktsdomstolarna.

Domstolarna garanterar generellt rätten till en rättvis rättegång. De är emellertid extremt överbelastade och underbemannade vilket innebär att många väntar i häkten och fängelser ibland i årtal på rättegång. NHRC har rapporterat att 75 procent av landets alla intagna var personer som ännu inte hunnit bli dömda. I årsrapporten för 2002-2003 uppgav NHRC att 900 så kallade fast-track courts hade inrättats samt att ytterligare 421 var på väg att etableras. Syftet är att skynda på processen för att komma tillrätta med alla brottmålsfall som ännu har avgjorts.

Kvinnor och män har formellt lika tillgång till rättsväsendet. Däremot har kvinnor på grund av svagare ekonomisk, politisk och social ställning i realiteten svårare att göra sin sak hörd i domstol.

Artikel 22 i konstitutionen reglerar det grundläggande skyddet mot arrestering och kvarhållande. Artikeln består av två delar och föreskriver olika skydd beroende på om arresteringen sker på förebyggande grund eller inte.

Det finns inga uppgifter om politiska fångar.

Lagen om brottmålsprocesser föreskriver att domstolsförhandlingen skall vara offentlig i de flesta fall. Undantagen gäller om det som behandlas är av sekretesskaraktär eller gäller nationell säkerhet eller genomförs med stöd av någon säkerhetslag. Domar måste avkunnas offentligt.

Sedan 1993 finns som ovan nämnts en nationell kommission för mänskliga rättigheter (National Human Rights Commission, NHRC). Dess mandat omfattar, med vissa begränsningar, rätt att utreda anmälningar om kränkningar av de mänskliga rättigheterna, intervensera i domstolsärenden som inkluderar påstådda brott mot de mänskliga rättigheterna, göra översyn över huruvida ny lagstiftning stämmer överens med konstitutionen och de internationella konventionerna på MR-området som Indien anslutit sig till, samt göra särskilda rekommendationer till parlamentet och andra myndigheter och utföra aktiviteter inom utbildning på MR-området. NHRC:s ordförande utses av Indiens president. Övriga medlemmar utses av en kommitté bestående av representanter från regeringen (två tredjedelar) och oppositionen (en tredjedel). En av NHRC:s begränsningar är att kommissionen inte har rätt att undersöka övergrepp som begås av militären.

NHRC har även små möjligheter att driva enskilda ärenden till åtal, särskilt brott begångna av säkerhetsstyrkorna. Totalt tog NHRC emot 375 758 fall under perioden 1993-2003.

I 15 av 28 delstater finns liknande MR-kommissioner. Kvaliteten på dessa varierar men en gemensam nämnare är att de saknar tillräckliga resurser.

Kommittéer för kastlösa och stamfolk (National Committee for Scheduled Castes and Scheduled Tribes) och en kommitté för kvinnofrågor (National Committee for Women) bildades 1992 liksom en kommission för minoriteter (National Commission for Minorities). Dessa kommissioner för en ganska tynande tillvaro och har inte alls varit lika framgångsrika i att driva frågor om mänskliga rättigheter som NHRC.

6. Personlig frihet

Regeringen införde under 1980-talet ett antal säkerhetslagar i syfte att komma till rätta med självständighetsrörelser i olika delar av landet, framförallt Jammu och Kashmir. För närvarande finns ett femtontal indiska lagar som behandlar terroristförbrytelser. Därtill finns ytterligare terroristlagstiftning på delstatsnivå. Dessa lagar tillämpas ofta för att gripa misstänkta orosstiftare. Kännetecknande för dem är att de har lägre krav på bevisning för att få en person fälld för brott.

Den mest kända lagen är TADA (Terrorist and Disruptive Activities Act) som upphörde att gälla 1995 efter utbredd kritik om att den var i strid med mänskliga rättigheter. Trots detta sitter fortfarande tusentals människor som dömts enligt denna lag i fängelse. 1997 beslutade regeringen att varje sådant fall skulle undersökas. Få har dock hittills släppts som en följd av detta.

Strax efter terroristattackerna mot Förenta staterna den 11 september 2001 och efter det att FN:s Säkerhetsråd hade antagit en resolution mot terrorism antog det indiska parlamentet Prevention of Terrorism Act (POTA). Den var i stort sett en kopia av TADA och uppfattades därför som mycket kontroversiell.

Det indiska parlamentet beslöt i december 2004 att avskaffa POTA. Regeringen erkände att POTA hade bidragit till att utbredda myndighetsövergrepp hade skett. Många paragrafer stred mot grundläggande principer för en rättsstat. Lagen innebar bland annat möjlighet att kvarhålla misstänkta personer upp till 180 dagar utan att presentera anklagelsepunkter och bevisbördan placerades på den misstänkte. Vidare var erkännanden inför en polisofficer, under vissa villkor, godtagbara som bevis i en domstol. I samband med att POTA upphävdes införlivades dock delar av denna lag i den befintliga Unlawful Activities Prevention Act (UAPA), bland annat den legala definitionen av terrorism och avsnitt rörande finansiering av terrorism. Människorättsorganisationer är fortsatt kritiska och anser att det trots lagändringen finns fortsatt utrymme för godtyckliga frihetsberövanden.

Regeringen tillämpar inte utvisning av sina egna medborgare och man kan emigrera utan restriktioner.

Medborgarna kan röra sig fritt i landet med undantag för området i nordöst där flera delstater är betecknade som "restricted areas". Enligt passlagen från 1967 kan man vägras pass om man misstänks komma att bedriva verksamhet utomlands som skadar Indiens suveränitet och integritet.

7. Strafffrihet

Strafffrihet föreligger för medlemmar av polis och säkerhetsstyrkorna enligt flera speciallagar. Nyligen har regeringen förklarat att man vill utöka strafffriheten i syfte att mer effektivt kunna bekämpa terrorism och militanta självständighetsgrupper. Därtill finns det i vissa regioner oskrivna lagar som ger utrymme för strafffrihet. Dessa oskrivna regler har manifesterats främst i underlåtenheten från polis och rättsväsende att ingripa i attacker mot religiösa minoriteter.

8. Yttrande- och mediafrihet

Yttrandefriheten är grundlagsskyddad. Regeringen kan emellertid förbjuda publikation av "känsligt" material med stöd av the Official Secrets Act och man har ibland tillämpat denna lag ganska vidsträckt.

I maj 2005 antog parlamentet en lag om allmänhetens rätt till insyn (the Right to Information Act) som innebär utökade möjligheter för medborgarna att få information och insyn i hur regeringar och myndigheter på central- och delstatsnivå arbetar och vilka underlag som ligger till grund för beslut. Indien är ett av de länder som har flest nyhetsmedier i världen. Mer än hundra kommersiella TV-stationer sänder program på engelska, hindi och ett stort antal av de andra språk som talas i Indien. Den indiska nyhetspressen, framför allt den engelskspråkiga, har ambitionen att syna statsmakten. De drar sig inte för att kritisera regeringen och påtala brott mot mänskliga rättigheter.

Det finns ett genom lag upprättat pressråd (the Press Council of India) som består av journalister, utgivare, akademiker och politiker. Ordföranden utses av regeringen. Syftet är att media skall verka självreglerande för journalistisk etik och uppförande. Detta innebär t ex att inte publicera material som uppmanar till våld mellan olika kaster eller etniska grupper. Rådet kan inte vidta några rättsliga åtgärder men publicerar sin kritik av utpekade medier.

Övergrepp mot journalister förekommer, i synnerhet i Jammu och Kashmir och de nordöstra staterna. Inte sällan hotas journalister av olika partier eller militanta självständighetsrörelser eller av den organiserade brottsligheten, vilket kan leda till självcensur.

Det förekommer att regeringen förbjuder viss litteratur med motivet att de kan leda till våld mellan folkgrupper. Ett exempel på en sådan bok är Salman Rushdies Satansverserna.

Användning av internet är inte inskränkt av staten. Tillgången växer snabbt och uppmuntras av regeringen.

Filmer genomgår censurprövning innan de får visas på biograferna. Det händer att kontroversiella filmer leder till att vissa grupper som känner sig kränkta av innehållet iscensätter protester i och utanför biografsalonger.

9. De politiska institutionerna

Indien är en federal, demokratisk republik med parlamentariskt styrelsesätt. Indien brukar kallas världens största demokrati. Parlamentet utgör den lagstiftande församlingen och består av två kamrar Lok Sabha (folkammaren) med 545 ledamöter och Rajya Sabha (delstatsförsamlingen) med 250

ledamöter. Parlamentsval hålls var femte år såvida inte parlamentet upplöses tidigare. Delstatsregeringarna väljs med regelbundna intervaller.

Presidenten är statschef och innehar formellt även den verkställande makten. I praktiken är rollen övervägande ceremoniell.

I realiteten innehas större delen av den exekutiva makten av regeringen som leds av en premiärminister. Regeringen har en relativt stark ställning. Den kan exempelvis tillfälligt ta över kontrollen i en delstat som inte klarar av att upprätthålla lag ordning, vilket skedde i ett par delstater under 2005. Formellt sker detta genom presidenten och införandet av så kallat presidentstyre. När situationen i delstaten har förbättrats kan nyval utlysas och en ny delstatsregering bildas.

Den nuvarande regeringen kom till makten efter valet i maj 2004. Regeringen är en koalitionsregering som leds av premiärminister Manmohan Singh. Han tillhör Kongresspartiet som är det största partiet i koalitionen. I valet till underhuset röstade 387 miljoner av de 675 miljoner registrerade röstberättigade (57 procent), under tre veckor i 700 000 vallokaler, på 220 representerade partier. Det ledande oppositionspartiet är Bharatiya Janata Party (BJP), tillika regeringsparti fram till valet år 2004.

Parlamentsvalet 2004 ansågs av många observatörer som relativt lugnt, med undantag för Jammu och Kashmir där flera attacker genomfördes mot vallokaler, kandidater och valarbetare.

Indien består av 28 delstater och sju unionsterritorier. Delstaterna har huvudansvaret för att upprätthålla lag och ordning, men centralregeringen tillhandahåller råd och kan ge stöd genom användandet av paramilitära trupper. De paramilitära styrkorna, liksom säkerhets- och informationsbyråer och den nationella polisstyrkan, lyder under inrikesministern. De väpnade styrkorna lyder under civil administration.

Sedan 1992 har en decentraliseringsprocess inletts som innebär att delstatsregeringarnas ansvar för ekonomisk utveckling och sociala frågor överförs till så kallade Panchayati Raj institutioner på bynivå och Urban Local Bodies. För närvarande finns tre miljoner valda panchayatföreträdare på distrikts-, block- och bynivå. Processen att överföra makten till dessa lokala institutioner går olika snabbt i olika delstater, i till exempel Kerala har 60 procent av det ansvar som tidigare låg på delstatsregeringen nu överförs till de lokala institutionerna. Problemet för dessa lokala institutioner är ofta att de vare sig har tillräcklig kapacitet att klara av sina uppgifter eller får tillräckliga resurser från delstatsregeringen för att klara sina uppdrag.

Det indiska politiska livet både på nationell såväl som delstatsnivå är livligt och fungerar vanligen i god demokratisk anda. Dock förekommer tveksamma affärer där personer i maktställning utnyttjar sin ställning eller försöker skada politiska motståndare på olaglig väg. Därtill förekommer en hel del korruption och nepotism. Detta diskuteras och debatteras öppet i media och vållar ofta demonstrationer och andra publika missnöjesyttringar.

10. Korruption

Korruptionen är utbredd på alla nivåer i samhället. Organisationen Transparency International rankade 2005 Indien på 88:e plats över världens mest korrupta länder. I en undersökning genomförd av Centre for Media Studies 2001 medger 48 procent av de tillfrågade att de någon gång givit mutor till någon officiell funktionär, till exempel för att få körkort, pass eller telefonabonnemang. Affärsmän och egna företagare utgjorde en större grupp bland dem som gav mutor. Försök att stävja detta, till exempel genom att införa regler om att parlamentsledamöter måste redovisa sina inkomster och tillgångar har föreslagits.

Den nya lagen om allmänhetens rätt till insyn (The Right to Information Act) syftar bland annat till att begränsa korruptionen genom att allmänhet, journalister etc. ges möjlighet att granska den offentliga förvaltningen. Indiska myndigheter åläggs att utse handläggare (Public Information Officers) som skall hjälpa till med att få fram och få ut handlingar. Den nya lagen välkomnas av organisationer som verkar för att minska korruptionen i samhället. Samtidigt kritiserar den för att det finns handlingar som undantas från lagen och som myndigheterna inte behöver lämna ut.

Å ena sidan har Indien ett relativt välutvecklat rättssystem för att hantera korruption. Det är uppdelat på tre olika myndigheter: Controller och Auditor General (motsvarande den svenska Riksrevisionen), Central Vigilance Commission och Central Bureau of Investigation (polisiära funktioner).

Å andra sidan förekommer det korruption även inom rättsväsendet. Högsta domstolens ordförande uttalade i början av 2002 att 20 procent av domarkåren är korrupt. Han konstaterade samtidigt att det var svårt att göra något åt detta eftersom det är en mycket omständlig procedur att avsätta en domare. Domarna själva har kraftigt motsatt sig förslag om att upprätta en kommission som skulle kunna pröva tillsättningar, förflyttningar och avsättningar av domare. Det angivna skälet är att detta skulle inskränka domarnas självständighet gentemot den exekutiva makten.

11. Rätten till arbete och relaterade frågor

Arbetsmarknaden är generellt reglerad till förmån för arbetstagarens skydd. Enligt konstitutionen skall arbetstagarna erhålla skälig lön och

arbetsförhållanden som innebär ett "anständigt liv" med möjligheter att kunna njuta av fritid och kulturella möjligheter. Det finns ett flertal lagar som reglerar minimilöner, arbetstider och säkerhet på arbetsplatsen. Efterlevnaden av arbetsmarknadslagstiftningen är bristande, och säkerhets- och hälsoläget på olika arbetsplatser varierar mycket. Såväl centralregeringen som delstatsregeringarna genomför arbetsplatsinspektioner för att kontrollera efterlevnaden och det är allt vanligare att domstolarna tar upp mål om arbetsskador.

Arbetslösheten i Indien beräknas officiellt till 7,3 procent (år 2000). Över 90 procent av den arbetsföra befolkningen är emellertid sysselsatt i en icke organiserad sektor och har därmed begränsat socialt skydd. Många är småbrukare eller har periodvisa arbeten och begränsade inkomster. I enlighet med regeringsprogrammet beslutade regeringen 2005 att införa 100-dagars arbetsgaranti per familj.

Indien har ratificerat ILO:s centrala konventioner angående icke-diskriminering i arbetslivet (nr 100 och nr 111). Diskriminering i arbetslivet baserat på kastsystemet är förbjudet enligt konstitutionen. Möjligheter till val av yrke styrs emellertid till stor utsträckning av individens sociala bakgrund. Människor från lägre kast arbetar i stor utsträckning inom lågbetalda yrken.

Enligt konstitutionen råder föreningsfrihet. Arbetstagare kan etablera fackföreningar utan tillstånd hos myndigheterna. Anställda inom den offentliga sektorn har begränsad strejkrätt p.g.a. att de har samhällsbärande funktioner. Regeringen har rätt att under vissa förhållanden förbjuda strejker eller att kalla parterna till medling inom vissa centrala samhällssektorer. Kollektiva förhandlingar är tillåtna och används ofta för att fastställa löner och för att lösa arbetsmarknadskonflikter. Det kan noteras att Indien inte ratificerat någondera av ILO:s centrala konventioner om organisationsfrihet och rätten att förhandla kollektivt (nr 87 och nr 98).

Tvångsarbete är förbjudet enligt Indiens konstitution och andra speciallagar. Indien har även ratificerat en av ILO:s två tvångsarbetskonventioner (nr 29). Lagarnas efterlevnad varierar emellertid från delstat till delstat och tvångsarbete förekommer. Det uppstår ofta som ett resultat av en skuldsituation där arbetstagaren arbetar av en skuld (sin egen eller en familjemedlems) till en utlånare/arbetsgivare. Arbetsplatsinspektörerna i delstaterna är överhopade med arbetsuppgifter. Ofta får dessa inte tillräckligt stöd från politikerna, som dessutom många arbetsgivare har nära kontakter med. Delstatsregeringarna tillhandahåller ett ekonomiskt bidrag för rehabilitering av de arbetare som kommit ur tvångsarbete. Arbetsförhållanden för många hushållsanställda är ibland så svåra att de kan betraktas som tvångsarbete.

Många barn tvångsarbetar för att kunna betala av familjens skulder.

12. Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Trots flera nationella program för att förbättra hälsovården är tillgången till grundläggande hälsovård begränsad för stora delar av befolkningen. Det finns stora variationer i tillgång och kvalitet på hälsovård mellan olika delstater och regioner och mellan stad och landsbygd. På statliga sjukhus, särskilt på landsbygden råder ofta brist på läkare och annan vårdpersonal, mediciner och utrustning. Bristande tillit till den statliga sjukvården har lett till en expansion av privat sjukvård. Även inom denna råder stora variationer vad gäller kvalitet. Vissa privata institutioner kan erbjuda mycket avancerad sjukvård medan andra har undermålig kvalitet.

Stora framsteg har gjorts vad gäller att begränsa befolkningstillväxten. Kvinnor föder idag i genomsnitt tre barn jämfört med sex på 1970-talet. Antalet barn som vaccineras har ökat och barnadödligheten har minskat. Men det finns en tendens till stagnation i tidigare förbättringar av folkhälsan. Mödradödligheten (540 av 100 000) är lika stor i dag som för 15 år sedan, vilket bland annat beror på bristande förlossnings- och mödravård, vilket i sin tur leder till att många kvinnor föder hemma. Antalet barn som dör innan fem år är mycket högt (87 av 1 000) och har endast minskat marginellt på senare år. Hälften av alla barn uppskattas fortfarande lida av näringsbrist. En stor del av befolkningen har inte tillgång till rent vatten och sanitet. Ökad nedsmutsning av vatten, mark och luft särskilt i städerna påverkar människors hälsa negativt. Hälsosituationen och tillgången till vård är sämre för utsatta grupper såsom flickor, kvinnor och lågkastiga.

Hälsosektorns andel av statens totala budget uppskattas till 1 procent av BNP vilket är mycket lågt i jämförelse med andra länder. Privata utgifter för hälsovård är flera gånger större än de offentliga utgifterna. Sammantaget beräknas de privata och offentliga utgifterna uppgå till 5 procent av BNP. Enligt regeringsprogrammet, National Common Minimum Programme, ska offentliga utgifter till hälsosektorn öka till 2-3 procent av BNP. Detta har inte avspeglats i årets budget. Planerna på en decentraliserad hälsovård har inte genomförts fullt ut.

13. Rätten till utbildning

Flera initiativ har tagits de senare åren för att förbättra utbildningen i landet. Detta har lett till att betydligt fler barn går i skolan och att andelen flickor som går i skolan har ökat. Läskunnigheten har stigit från 49 procent 1990 till 61 procent (2003). Enligt ett tillägg i konstitutionen 2002 skall regeringen tillhandahålla kostnadsfri och allmän grundläggande skolgång. Under 2005 har regeringen nästan fördubblat budgeten för undervisning. I syfte att göra

skolan mer attraktiv och förbättra näringssituationen för barnen har regeringen infört ett gratis mål mat om dagen i skolorna.

Enligt officiella uppgifter går 82.5 procent av alla barn i åldern 6 - 14 år i skolan. Det råder stora skillnader vad gäller tillgång till och kvalitet på undervisning mellan olika delstater och regioner, men generellt är kvaliteten i de statliga skolorna låg. Bristen på kvalificerade lärare och relevanta läromedel är stor. Lokalerna är ofta i dåligt skick. Många skolor saknar toaletter och vatten. Antalet flickor som går i skolan är fortfarande betydligt lägre än antalet pojkar. Barn från lägre kast, stamgrupper, gatubarn, flyktigbarn och handikappade har generellt sämre tillgång till utbildning. Antalet barn, särskilt flickor, som hoppar av skolan är högt.

Högre utbildning håller generellt god internationell standard och antalet inskrivna på universitet och högskolor ökar konstant. Indien är ledande inom vissa områden som till exempel informationsteknologi.

14. Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Under de senaste tio åren har tillväxten varit god i Indien. Det har haft en positiv inverkan på många människors liv och möjligheter, särskilt i städerna. Det finns en växande medelklass som består av uppskattningsvis 200-300 miljoner människor. Fattigdomen har minskat med cirka en procent per år enligt Världsbankens beräkningsmodell (1 USD per dag). Fortfarande lever emellertid en tredjedel av befolkningen (runt 390 miljoner människor) på en inkomst som understiger 1 USD om dagen. Mer än var fjärde indier (260-290 miljoner människor) lever under fattigdomsstrecket enligt den nationella fattigdomsgränsen vilken baseras på hushållskonsumtion. Den stora majoriteten av de fattiga bor på landsbygden eller i städernas slumområden. Många har begränsad tillgång till grundläggande rättigheter såsom mat, rent vatten, hälsovård eller utbildning. Det finns ett starkt samband mellan utsatthet och social identitet som kön, etnicitet, kast och handikapp och det råder stora skillnader i utveckling mellan delstater och regioner i landet. Återkommande naturkatastrofer såsom översvämningar, torka och jordbävningar får varje år förödande konsekvenser för många människor, särskilt de fattiga. Delstaterna har olika förutsättningar att bekämpa fattigdomen i termer av institutionell kapacitet och ekonomiska resurser.

Den nationella regeringen har tagit flera viktiga steg för att bekämpa fattigdomen. Indien har en mycket ambitiös femårsplan 2002-2007 med högt uppsatta mål för fattigdomsminskning, utbildning, förbättrad folkhälsa, jämställdhet mellan könen och miljöfrågor. I regeringsprogrammet, National Common Minimum Programme från maj 2004 fastslås bland annat att en särskild satsning ska göras på landsbygden där majoriteten av de fattiga bor. Andra frågor som ska ges prioritet är jordbruk, utbildning och hälsa liksom

situationen för kvinnor, barn, lägre kast och ursprungsbefolkning. Genomförandet av femårsplanen pågår, men enligt den nationella planeringskommissionens halvtidsgenomgång av planen, kommer flera av målen inte kunna uppnås inom den angivna tidsramen. Det finns många program riktade till utsatta grupper. Trots goda intentioner påverkas effektiviteten inte sällan negativt av bristande kapacitet på lokal nivå att genomföra dessa.

15. Kvinnans ställning

Diskriminering mot kvinnor är förbjudet enligt lag men djupt rotade sociala och kulturella traditioner ger kvinnan en underordnad ställning i samhället. Krav på hemgift (trots förbud) och traditioner som ofta bygger på att en dotter lämnar föräldrahemmet vid giftermål medan en son stannar kvar och bidrar till familjens försörjning, har resulterat i att döttrar inte sällan betraktas som mindre attraktiva än söner. Många flickor får därför mindre mat och omsorg än sina bröder, sämre möjligheter att gå i skola och sämre levnadsvillkor. Könbestämda aborter är förbjudet enligt lag men utgör ett växande problem genom den ökade tillgängligheten till fosterdiagnostik. Enligt 2001 års folkräkning gick det i genomsnitt 933 flickor per 1 000 pojkar. Motsvarande siffra 1991 var 945 per 1 000. I städer som t.ex. Delhi går det mindre än 900 flickor per 1 000 pojkar. Det finns distrikt i Punjab där motsvarande siffra är mindre än 800 per 1 000.

I nuläget beror möjligheter till skilsmässa, underhåll och arv på vilken religion man tillhör. Enligt hinduisk arvslag har kvinnor samma arvsrätt som sina bröder, men i praktiken får gifta döttrar sällan del av arvet. Enligt islamisk lag har kvinnan arvsrätt men arvslotten är bara hälften så stor som hennes bröders. Bland många stamfolk har kvinnor inte rätt att äga mark. Högsta domstolen uttalade i juli 2003 att parlamentet borde införa en gemensam familjerättslag som skulle innebära lika rättigheter oavsett religionstillhörighet men detta är en kontroversiell fråga i Indien och inget beslut har tagits i frågan.

Kvinnor har enligt lag samma politiska rättigheter som män. Sedan 1996 har olika regeringar försökt att tillförsäkra kvinnor en tredjedel av platserna i parlamentet samt på delstats- och lokal nivå. Förslaget har överlämnats till parlamentet flera gånger, inklusive olika kompromissförslag, men politisk majoritet har ännu inte kunnat uppnås. Det bör i sammanhanget noteras att reformen har genomförts på bynivå (Panchayat) med goda resultat. I de båda parlamentskamrarna är för närvarande 71 av 790 ledamöter kvinnor, det vill säga 9 procent av parlamentarikerna. Tre av de 35 regeringsmedlemmar är kvinnor.

Våld mot kvinnor är utbrett såväl inom hemmet, som utanför och det finns en stor social acceptans för detta. Regeringen är medveten om problemet och

vidtar åtgärder för att öka kvinnors skydd. En ny lag mot kvinnomisshandel i hemmet har antagits under 2005. Utöver våld, är även hot om fysiskt eller sexuellt våld eller ekonomiska repressalier straffbara enligt lagen. Lagen garanterar även tak över huvudet för kvinnor som utsatts för våld.

Dödsfall eller våld förknippat med att mannen och hans familj inte är nöjd med hemgiftens storlek förekommer och har fått uppmärksamhet i samhällsdebatten. Enligt en lagändring 1996 finns en presumtion för att mannen eller hans släktingar är skyldiga till mord om en kvinna dött i hemmet inom sju år efter giftermålet under förutsättning att man kan bevisa att kvinnan trakasserats av mannen/familjen.

Våldtäkt är förbjudet enligt lag men media rapporterar dagligen om fall. Våldtäktsoffer bemöts ofta av social stigmatisering och mörkertalet uppskattas vara högt.

Hedersmord förekommer, främst på landsbygden och i de norra delarna av landet. Handlingen betraktas som mord och är straffbar enligt indisk lag.

Indien är både rekryteringsområde, transiteringspunkt och destination för handel med kvinnor och barn. Framförallt sker handel av människor inom landet, men det förekommer även internationell handel. Enligt ILO är människohandeln i första hand relaterad till utnyttjande av arbetskraft, men handel för sexuellt utnyttjande förekommer. Kvinnor och barn rekryteras ofta från fattigare områden till större städer och många barn rekryteras från Nepal till bordeller framförallt i Mumbai och Kolkata. År 1986 instiftades en lag mot handel med kvinnor och barn (the Prevention of Immoral Trafficking Act - PITA). Lagen innehåller även föreskrifter för hur kvinnor skall rehabiliteras till ett nytt liv. PITA kritiseras dock för att bara gälla sexuell handel och utesluta annan handel. Tillämpningen av lagen varierar från delstat till delstat. Det pågår för närvarande arbete med att se över lagen och även inkludera annan typ av människohandel. Regeringen har tagit fram en handlingsplan för att bekämpa människohandel och kommersiell exploatering av kvinnor och barn samt riktlinjer för rehabilitering av offer. Satsningar har gjorts för att öka kunskapen om människohandel i samhället.

Över två miljoner kvinnor beräknas arbeta inom sexindustrin, av vilka ungefär en fjärdedel beräknas vara minderåriga. Handeln är nära förknippad med annan organiserad brottslighet. Kidnappningar av kvinnor förekommer. Problemet försvåras av att många kvinnor är utbildade, fattiga och inte har kunskap om sina rättigheter. Korruption inom polisen försvårar bekämpningen av människohandel.

Könsstympning eller andra skadliga ingrepp förekommer inte såvitt är känt.

16. Barnens rättigheter

Barn, särskilt flickor, utgör en utsatt grupp i Indien. Barnadödligheten har visserligen minskat på senare år, men den är fortfarande omfattande. Nästan hälften av alla barn lider av näringsbrist. Tillgången till hälsovård och skola är begränsad för många (se under rubrik 11 och 12). Flickor och pojkar i vissa delstater, på landsbygden, i slum och tillhörande låga kast och stambefolkning har sämre möjligheter att åtnjuta sina rättigheter.

FN:s övervakningskommitté för barns rättigheter uttryckte 2003 i sin sammanfattade observation om Indien oro över att den nationella lagstiftningen, med särskild betoning på religiösa lagar, inte fullt ut är anpassad till Indiens åtagande enligt konventionen.

Indien har under 2005 tagit fram en ny handlingsplan för barn som i stort bygger på principerna i FN:konventionen om barns rättigheter. Det finns även planer på att etablera en nationell kommission för barn och ett förslag på utformning och mandat har tagits fram. Parlamentet förväntas besluta i frågan under 2006. MR-organisationer har dock riktat kritik mot att kommissionen inte anses få någon reell möjlighet att ingripa i fall där barn far illa.

FN:s övervakningskommitté uttryckte även oro för omfattande våld och sexuellt utnyttjande av barn och avsaknaden av effektiva åtgärder för att bekämpa problemet. Enligt aktuell indisk lagstiftning är misshandel av barn straffbart om det medför "onödigt fysiskt eller psykiskt lidande". Barn som bor på gatan är särskilt utsatta för våld och övergrepp. Ungefär 500,000 barn beräknas leva och arbeta på gatorna i Indiens städer.

Barnarbete är inte förbjudet enligt lag och ILO-Konventionerna om förbud mot det är inte ratificerade (nr 138 och nr 182). Generellt är arbete tillåtet från 14 år, med vissa inskränkningar (barn under 16 år får inte anställas vid arbetsplatser där fara för deras hälsa föreligger.) Lagarna tillämpas inte på ett tillfredsställande sätt. Många barn sänds hemifrån för att arbeta eftersom föräldrarna inte har råd att försörja dem. Ett stort antal yngre barn arbetar och lever åtskilda från sina föräldrar. Enligt ILO arbetar 11,2 miljoner barn i åldrarna 5-14 år. Barnarbete förekommer framförallt inom jordbruket, mattindustrin, skofabriker, silkesindustrin etc. Ett stort antal barn arbetar som tjänare och enligt ILO arbetar 2 miljoner barn inom hälsovårdlig industri t.ex. gruvor. Regeringen söker komma tillrätta med problemet dels genom att öka tillgången till undervisning, dels genom särskilda program riktade mot barn som arbetar. I februari 2004 inleddes ett samarbete mellan Indien och ILO för att stoppa barnarbete i särskilt hälsovådliga industrier. En särskild myndighet, National Authority for the Elimination of Child Labour, har etablerats i syfte bekämpa barnarbete.

Barnprostitution samt handel med barn är förbjudna enligt lag, men utgör trots detta allvarliga problem. Det förekommer att barn säljs till hallickar för att användas i prostitution eller för att utföra andra sysslor såsom hushållshjälp. Dessa barn, i de flesta fall flickor, blir ofta utsatta för våld och sexuella övergrepp. Regeringen har under 2005 ratificerat protokollet till FN-konventionen om barnens rättigheter angående handel med barn och barnprostitution.

Barnäktenskap är förbjudna enligt lag (enligt lagen skall flickor vara minst 18 år och pojkar 21), men det förekommer främst i fattiga familjer att tonårsflickor gifts bort. Under 2005 förde en minderårig flicka som gifts bort, sitt fall till domstol, och fick rätt.

Lägsta straffbarhetsålder är 7 år. Mellan 7 och 16 års ålder gäller särskilda regler, från 16 år likställs personen med en vuxen. År 2000 antogs en ny lag Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act för att öka skyddet för barn och ungdomar som är föremål för en rättslig prövning samt för utsatta barn som behöver särskilt skydd och behandling. Lagen stipulerar t.ex. att ungdomar som arresteras ska omhändertas av en speciell ungdomsenhet vid polisen, att vårdnadshavare alltid ska informeras om arresteringen samt att lokala myndigheter kan besluta att placera barn och ungdomar på särskilda institutioner istället för i fängelse. Lagen behandlar även frågor som våld mot barn och ungdomar, barnarbete, rehabilitering av utsatta barn och adoptioner.

Konflikten i Jammu och Kashmir och i andra delstater i nordöstra Indien har inneburit svåra umbäranden för barn. Barn har blivit föremål för våld, blivit föräldralösa, upplevt trauman, tvångsförflyttats och berövats sin barndom. Majoriteten av internflyktingarna har varit kvinnor och barn. Det finns inga uppgifter om barnsoldater. År 2004 signerade Indien protokollet till FN-konventionen om barns rättigheter om barn i väpnade konflikter.

17. Olika befolkningsgruppers situation (etniska, religiösa minoriteter, urbefolkningar med flera)

Indien är enligt sin konstitution en sekulär stat. Enligt konstitutionen är diskriminering på grund av religion, ras, kast, kön eller födelseplats förbjudet och det finns ett stort antal lagar som syftar till att skydda olika minoriteters rättigheter och att motverka diskriminering. Enligt konstitutionen är kastlöshet avskaffat och praktisering av det förbjudet. Trots lagstiftningen förekommer omfattande diskriminering särskilt av lågkastiga och stamfolk. Inom dessa grupper är kvinnor och funktionshindrade värst utsatta.

Över 200 miljoner indier anses trots förbudet tillhöra de kastlösa (daliterna). De diskrimineras på olika sätt i samhället, särskilt på landsbygden och i sämre

utvecklade delar av Indien. De bor vanligtvis i en avskild del av byn och får ofta inte komma i kontakt med det övriga samhället. De tillåts inte hämta sitt vatten ur byns gemensamma brunn, besöka tempel eller beröra människor från andra kaster. De har vanligtvis enklare och smutsigare arbeten och sämre tillgång till utbildning och sjukvård. Regeringen har infört kvoteringsystem för kastlösa och lågkastiga i syfte att dessa skall få tillgång till högre utbildning och arbeten inom den offentliga sektorn. Detta har väckt mycket kritik, särskilt bland konservativa hindunationalistiska kretsar som ofta består av människor från de högre kasterna. I delar av landet förekommer motsättningar mellan grupper med olika kast- och stamtillhörighet.

Stamfolk är ofta särskilt utsatta. I förhållande till många andra grupper i samhället har de ofta sämre hälsa, lägre utbildning, högre andel arbetslösa, högre skuldsättning och lider av sämre bostadsförhållanden.

Det indiska samhället består av många olika religiösa och etniska grupper som i stort lever i fredlig samvaro, ofta på samma gata. Tidvis förekommer emellertid våldsamma sammandrabbningar mellan religiösa grupper, särskilt i form av angrepp mot religiösa minoriteter såsom muslimer och kristna. Ett uppmärksammat fall är övergreppet mot framförallt muslimer i Gujarat 2002 då över ett tusen personer, inklusive kvinnor och barn, dödades i en hämndaktion efter att hindunationalistiska sympatisatörer hade omkommit i en brand på ett tåg och muslimer anklagades för att ligga bakom branden.

Under sommaren 2005 presenterades en oberoende rapport av anti-Sikhupproren 1984 då runt 4 000 Sikher dödades i samband med mordet på premiärminister Indira Gandhi. Rapporten ledde till att en minister avgick efter anklagelser om inblandning i attackerna.

18. Diskriminering på grund av sexuell läggning

Homosexualitet är inte accepterat i samhället och homosexuella handlingar är straffbara enligt indisk strafflag. Det pågår en domstolsprocess sedan 2001 där Naz foundation, en enskild organisation som verkar för att förebygga och förhindra spridningen av hiv/aids, menar att den aktuella strafflagstiftningen strider mot grundlagen. Centralregeringen svarade 2003 att avkriminalisering ännu inte var tänkbart eftersom det indiska samhället inte ansågs tolerera homosexualitet. Under 2005 överklagade NAZ foundation ärendet till Högsta domstolen. Inrikesministeriet, i sitt svar, försvarade lagen samt den praxis som distriktsdomstolen i Delhi tillämpade. En dom väntas ännu i fallet.

Regeringen har beslutat att tillsätta en arbetsgrupp under det nationella aids-programmet som ur ett hiv-förebyggande perspektiv ska se över de lagar som rör homosexuella, narkomaner och prostituerade. I dagsläget stödjer den

indiska staten hiv-förebyggande insatser för homo- och bisexuella samt transsexuella grupper. Detta arbete försvåras av den rådande lagstiftningen.

19. Människor som lever med hiv/aids

Enligt den senaste officiella statistiken från indiska myndigheter beräknas antalet hivsmittade personer uppgå till 5,134 miljoner. Den nationella förekomsten är fortfarande under en procent men det finns stora variationer på delstatsnivå och mörkertalet är stort. I Andhra Pradesh uppskattas vissa distrikt ha en förekomst på cirka fem till sju procent. Regeringen tar problemet på allvar och har vidtagit flera åtgärder för att komma tillrätta med det. Frågan ges prioritet i regeringsprogrammet och premiärministern sitter som ordförande i det nationella Aidsrådet som övervakar alla aidsprogram. Ett förslag till ny lagstiftning gällande hiv/aids är under utarbetande. Förslaget ska enligt plan presenteras för parlamentet under 2006.

Stigmatisering och diskriminering av hiv/aids-sjuka människor förekommer och är mest utbredd inom hälsosektorn och i hemmet. Kvinnor och sårbara grupper (prostituerade, sprutnarkomaner och homo- och bisexuella samt transsexuella) är mest utsatta.

Människor som lever med viruset är fortfarande rädda för att offentliggöra sin hiv-status på grund av trakasserier, även om de hiv-positiva nätverken har fått en mer framtonande ställning.

20. Flyktingars rättigheter

Indien har inte ratificerat flyktingkonventionen och saknar lagstiftning på flyktingområdet. Begrepp som flykting, asyl etc. saknas sålunda inom det indiska rättssystemet. UNHCR har inte erkänts som internationell organisation, utan verkar inom ramen för UNDP. Enligt UNHCR finns det i Indien cirka 165 000 flyktingar främst från Kina, Sri Lanka, Afghanistan, Burma och Iran. Indien har accepterat vissa flyktinggrupper och tillåtit att de stannar i landet. Regeringen bistår inte dessa flyktingar utan de får klara sig själva. Ofta har de dock rätt till sjukvård och undervisning för sina barn men flyktingarna lever ofta samlade i urbana ghetton där tillgången till offentlig service är begränsad.

I vissa delar av landet finns flyktingläger. I Tamil Nadu bor tamilska flyktingar från Sri Lanka och i nordöst finns flyktingläger för burmesiska flyktingar. I Dharamsala i norra Indien och i andra enklaver runt om i landet lever ett stort antal tibetanska flyktingar, inklusive en exilregering med Dalai Lama i spetsen. I övrigt bor flyktingarna främst i de större städerna.

Indien har ett stort antal internflyktingar som av MR-organisationer uppskattas till ungefär 500 000 personer. De flesta av dem har flytt från oroligheter i de nordöstra delarna av landet samt från Jammu och Kashmir.

21. Funktionshindrades situation

Funktionshindrade har en mycket svår situation. Många har sämre tillgång till utbildning, hälsovård och arbetstillfällen och är inte socialt accepterade. Regeringen satsar få resurser på funktionshindrade. Frivilligorganisationer sköter omvårdnad, rehabilitering och stöd. Det finns få offentliga institutioner för funktionshindrade och de som finns är ofta kraftigt överbelagda och saknar tillräckliga resurser.

Vanligen tas mentalsjuka hand om av sina familjer. I de fall den mentalsjuka individen är våldsam eller på annat sätt svår att hantera händer det att familjen tar dem till ett tempel eller helig plats där man hoppas att de kan botas.

22. Oberoende organisationer för mänskliga rättigheter

Konstitutionen tillförsäkrar medborgarna rätten att bilda föreningar. En stor mängd lokala organisationer arbetar med frågor rörande de mänskliga rättigheterna. Samhällelig debatt i media och på annat sätt, t ex genom seminarier kring frågor rörande mänskliga rättigheter, förekommer i stor omfattning. Dagligen kan man i tidningar läsa om frågor rörande mänskliga rättigheter och krav på att åtgärder skall vidtas från regeringens sida. Någon nämnvärd dialog förekommer dock inte mellan regeringen och MR-organisationerna.

För att kunna verka i Indien måste varje organisation vara registrerad och får inte ta emot donationer från utlandet utan tillstånd från regeringen. För närvarande diskuteras en ny Foreign Contribution Management and Control bill som skulle innebära ökad kontroll av organisationer som erhåller internationellt stöd genom krav på periodvisa istället för tidigare permanenta tillstånd från regeringen. Förslaget kritiserats hårt av organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter. Organisationerna får i allmänhet publicera sitt material utan inblandning från myndigheterna.

Under senare år har representanter för internationella organisationer och journalister som arbetar med frågor rörande mänskliga rättigheter i många fall vägrats visum till Indien eller i vissa fall drabbats av orimligt långa handläggningstider på upp till två år.

23. Fältverksamhet eller rådgivning på området mänskliga rättigheter

Flera FN-organ såsom UNDP, UNICEF, UNAIDS, UNIFEM bedriver verksamhet i Indien i syfte att förbättra respekten för de mänskliga

rättigheterna. Sverige bedriver utvecklingssamarbete med Indien sedan 1950-talet. Det övergripande målet för det svenska utvecklingssamarbetet med Indien är att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Utvecklingssamarbetet är inriktat på tekniskt samarbete inom områdena demokrati och mänskliga rättigheter, miljöskydd samt vetenskapligt samarbete inom områden som gynnar fattiga.

Sverige stödjer flera organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter till exempel:

- Human Rights Law Network, en indisk enskild organisation som främst arbetar med rättshjälp för utsatta grupper.
- Lawyers' Collective, en indisk frivilligorganisation som arbetar med rättshjälp, policy-arbete och lagändringar till stöd för människor som lever med hiv/aids och andra utsatta grupper som prostituerade, narkotikamissbrukare och homosexuella.
- Nandi Foundation, en indisk enskild organisation som arbetar med hälso- och undervisningsfrågor för etniska minoriteter.

Sverige stödjer även flera samarbeten mellan svenska och indiska institutioner och enskilda organisationer inom områdena sexuell och reproduktiv hälsa, hiv/aids samt barns och kvinnors hälsa. Sverige ger även stöd till det civila samhället i Indien via EU-kommissionen.